

Anàlisi del tractament als mitjans de comunicació de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu Monte

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2017

Amb el suport de:

INDEX

0. Introducció	3
1. Metodologia:	4
1.1. La mostra	4
1.2. Base de dades. Els indicadors i les variables	4
2. L'anàlisi:	6
2.1. Unitats informatives	6
2.2. Gèneres	6
2.2.1. Els articles d'opinió	7
2.3. Informacions. Contingut redaccional	7
2.4. Les fotografies	17
2.5. Les fonts	20
3. Els titulars	21
4. Conclusions	25

0. INTRODUCCIÓ

L'anàlisi que presentem sobre el tractament que fan els mitjans de comunicació del tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual i de la prostitució parteix de l'anàlisi que vam realitzar els anys 2013, 2014 i 2015 i que va servir de base per elaborar les recomanacions sobre *El Tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació*. Aquestes recomanacions han estat impulsades per l'Agència ABITS, de l'Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC) i van entrar en vigor a principis de l'any 2015.

Les recomanacions contenen 15 punts que tenen com a principals objectius:

- Afavorir un tractament mediàtic igualitari de dones i homes quan abordem el fenomen de la prostitució.
- Evitar possibles relacions de desigualtat que es puguin donar en el tractament de la prostitució i l'explotació sexual als mitjans de comunicació.
- Avançar en el respecte de la dignitat de les dones i conseqüències de les diferents formes de violència masclista, en especial en casos de tràfic i explotació sexual de dones i nenes.

A partir de l'aplicació de 25 indicadors elaborats tenint en compte aquestes Recomanacions i també de la nostra experiència en l'anàlisi de continguts de mitjans hem extret unes conclusions generals, que presentem en aquest document, sobre com els mitjans generalistes van tractar durant el període analitzat aquest fenomen.

1. METODOLOGIA

1.1. La mostra

Per a l'anàlisi hem considerat els següents mitjans en paper i en format digital.

En format paper:

- **La Vanguardia**
- **El País**
- **El Periódico**
- **El Punt Avui**
- **ARA**
- **ABC**
- **El Mundo**
- **La Razón**
- **20Minutos.**

El període de l'anàlisi inclou els mesos de març, octubre, novembre i desembre de 2016 i especialment una mirada a tot l'any

La recollida de dades

Per recollir les dades que després ens permeten fer una anàlisi de com es publiquen les informacions hem elaborat una base de dades que està configurada a partir de variables i indicadors que detallem a continuació:

1.2. Base de dades. Els indicadors i les variables

1. Nom del Mitjà
2. Data
3. Portada
4. Títol de la notícia en portada
5. Secció
6. Pàgina
7. Títol
8. Avantítol/subtítol
9. Extensió
10. Autoria. Home-Dona
11. Gènere: informació/opinió
12. Tipus d'informació

13. Tipus d'opinió
14. Contingut de la informació (accions judicials, policials, polítiques, socials, prostitució altres països, històries de vida)
15. Subjectes de la notícia (dones que exerceixen la prostitució; dones víctimes de TEH i explotació sexual...)
16. Tipus de prostitució (forçada, voluntària...)
17. Fet migratori de la persona que exerceix la prostitució, del client i del proxeneta
18. Fonts. Tipus i número (Institucionals, policials, judicials, sanitàries, veïnals, expertes, entitats, ajuntament, les dones que exerceixen la prostitució, altres).
19. Fotografies. Tipus (Recurs: carrer o edifici, dones que exerceixen la prostitució, proxenetes, clients, carrers electes, veïns/es, policia)
20. Subjecte de les fotografies. Reconeixement dels i les protagonistes de les imatges. Es pot identificar a la dona que exerceix la prostitució, al client, al proxeneta?. Quina imatge va pixelada?
21. Sinònims de prostitució
22. Sinònims de dona que exerceix la prostitució
23. Sinònim del client
24. Sinònims del proxeneta
25. Observacions

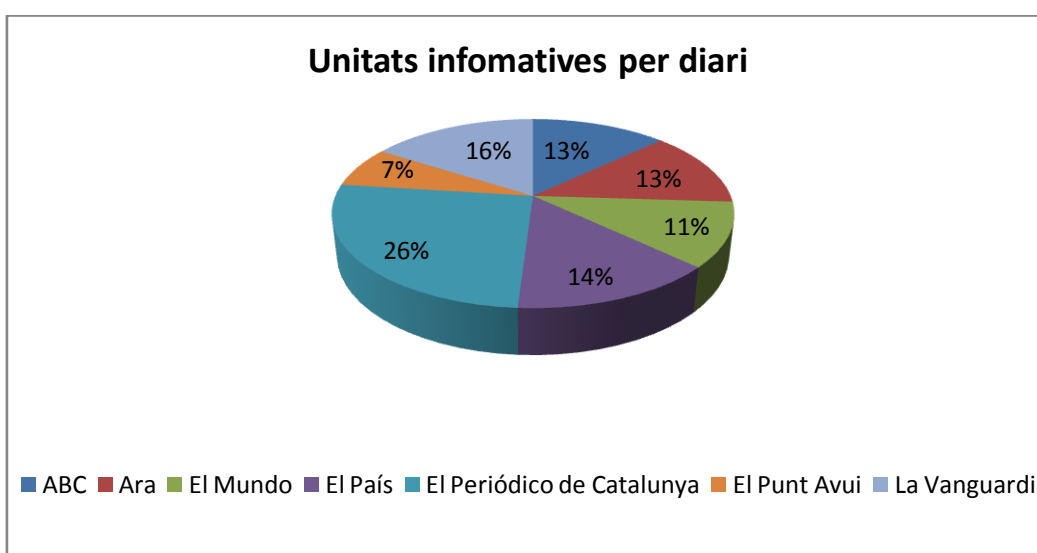
2. L'anàlisi

2.1 Unitats informatives

De la mostra escollida (veure metodologia) hem obtingut un total de 95 unitats informatives publicades a 7 diaris generalistes catalans o bé diaris estatals amb edició a Catalunya: ABC, ARA, El Mundo, El País, El Periódico de Catalunya, El Punt Avui, i La Vanguardia.

El percentatge d'unitats informatives publicades per diari es distribueix de la següent manera:

Gràfic 1: Unitats informatives per diari

Si ens fixem en el gràfic podem deduir que tots els diaris tenen publicades un volum d'informacions més o menys similars, entre el 10% i el 15% de la mostra. En termes absoluts i com a mitja cada diari va publicar durant l'any 2016 una mitjana de 12 notícies. Tots excepte *El Periódico de Catalunya* que dobla amb escriu la mitjana, amb 26 notícies publicades. Aquesta diferència s'explica perquè aquest diari fa una gran cobertura del pla de l'Ajuntament per regular la prostitució, fins i tot li dedica els dies 29 i 30 de març la secció "Tema del dia". A més, al mes d'agost torna a dedicar aquesta secció a aquesta temàtica, aquesta vegada la informació se centra en l'exercici de la prostitució al carrer.

2.2 Gèneres: opinió / informació

El 87% de les informacions són purament informatives o reportatges. Per tant, el 13% de les notícies són articles d'opinió.

2.2.1 Els articles d'opinió

Només 3, dels 7 diaris han publicat articles d'opinió: El País amb el 8%; El Periódico de Catalunya amb el 48% i l'ARA, amb el 50%. Respecte a aquest darrer diari, cal

destacar que la opinió representa la meitat de tots els articles publicats a les seves pàgines al llarg de l'any.

- **Tipus d'opinió**

Entre tots els articles d'opinió publicats trobem dues editorials, el 17%, publicades per El País el 11/04/2016; i, El Periódico de Catalunya el 17/08/2016. La primera és un comentari sobre la nova regulació francesa que multa al client, imitant el model suec. La segona exposa com han fallat les mesures i les estratègies de les multes i incideix en què cal tornar a combatre les màfies.

La resta, el 87%, són articles d'opinió o columnes.

Cal destacar que l'aparició d'articles d'opinió està lligat a l'actualitat, a aquells fets que han ocupat espais al diari ja siguin aprovació de normatives, desmantellament d'alguna xarxa d'explotació... A més, tal i com ja vam veure en l'anàlisi del 2015, sempre que sorgeix alguna notícia relacionada amb la prostitució s'obre el debat sobre la regularització i l'abolició i això es veu reflectit en els articles d'opinió.

- **Qui signa l'opinió? Diferències entre homes i dones?**

Només el 20% dels articles d'opinió estan signats per a periodistes. El 80% restant els signen persones expertes, implicades en el moviment feminista i/o càrrecs polítics. (Aquestes percentatges són molt similars als obtinguts al 2015.) És ressenyable l'article publicat per *El Periódico de Catalunya* el 30/03/2012, la autoria del qual és una dona que exerceix la prostitució.

A diferència de l'anàlisi de l'any 2015, en el qual trobàvem un 43% d'articles signats per homes, enguany la xifra baixa fins el 10%: només s'ha trobat 1 i correspon a la columna del periodista Carles Capdevila publicada al diari *ARA* el 12/06/2016.

De la lectura completa dels articles d'opinió, ja sigui dels signats pels o les columnistes habituals del diari, per persones expertes, professionals i/o responsables polítics no hem detectat cap diferència significativa d'enfocament o d'on posen l'accent entre si són homes els qui opinen o dones.

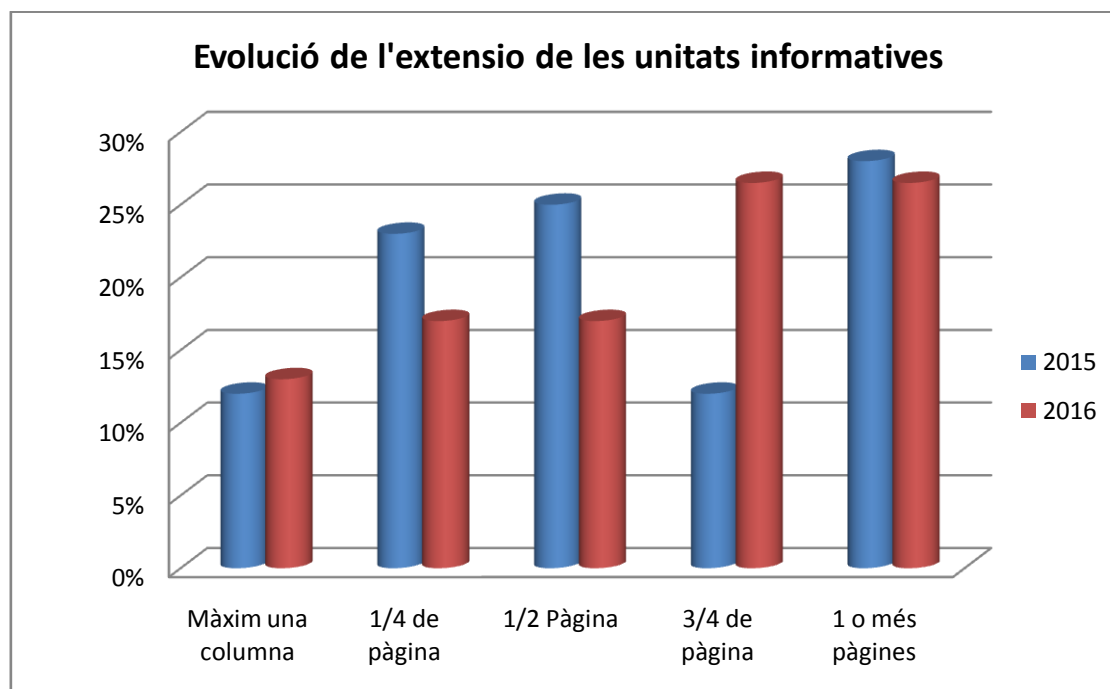
2.3 Informació

- **Extensió**

Més de la meitat d'informacions relatives a la prostitució, el 53%, es publiquen amb una extensió superior a la mitja plana.

Si comparem els resultats amb les obtinguts al 2015, observem que són molt semblants. Els canvis més grans els trobem a la part mitja de la gràfic: baixen les informacions amb una extensió d' $\frac{1}{4}$ i de $\frac{1}{2}$ pàgina i pugen les unitats informatives que ocupen $\frac{3}{4}$ de pàgines. Així, el 2016 respecte al 2015 les informacions sobre prostitució han ocupat més espai.

Gràfic 2: Evolució per anys de l'extensió de les unitat informatives

De l'anàlisi realitzat no es pot despendre cap tendència clara respecte a quines temàtiques dins de totes les vessants des de les quals es pot tractar la prostitució als mitjans són les que tenen major extensió. Les informacions sobre prostitució apareixen quan entren a la agenda temàtica: una batuda important, el judici d'un cas, debats polítics sobre mesures o regularització... No hem pogut observar que segons el tipus de contingut: acció policial, judicial, política s'atorgui més o menys espai a la notícia.

- **Tipus d'informació**

Segons el que hem analitzat podem dir que les informacions sobre prostitució més aparegudes als mitjans responen bàsicament a un d'aquests ítems:

Accions policials: bàsicament respon a aquelles notícies en les quals el fet principal són batudes, detencions... etc.

Accions polítiques: agrupen aquelles notícies que tracten sobre les iniciatives polítiques, com la imposició de les multes, i les reaccions, declaracions, contradecaracions i debats que els càrrecs electes estableixen entre ells.

Accions judicials: fa referència a aquelles informacions que tracten sobre decisions judicials, desenvolupament o final d'un judici... etc.

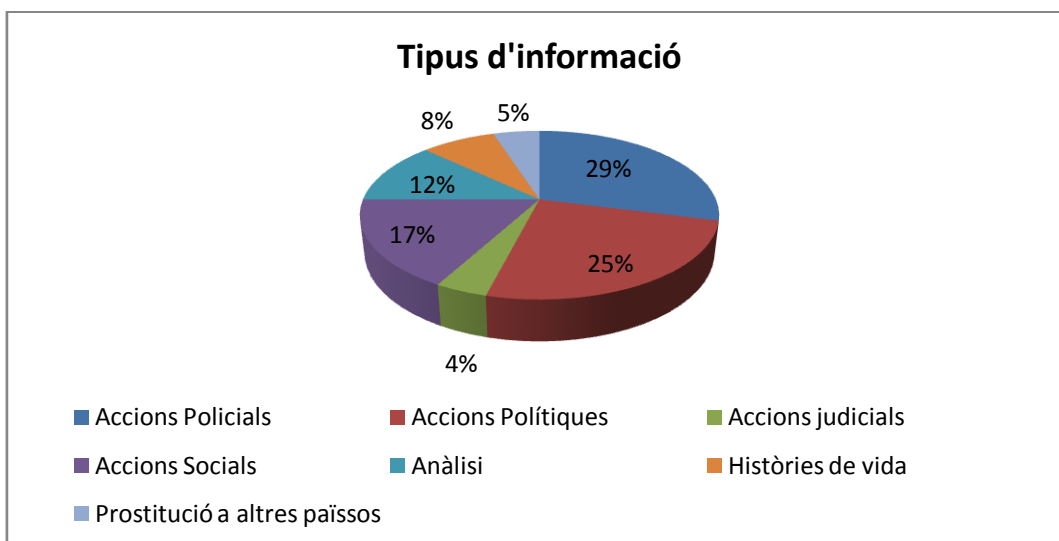
Accions Socials: agrupen a aquelles informacions que recullen les iniciatives, protestes, manifestacions i accions de la societat civil, inclou també aquelles que duen a terme el mateix col·lectiu de dones que exerceixen la prostitució.

Anàlisi: agrupen a aquelles informacions que fan una radiografia més de caire sociològic i aporten dades de la prostitució al nostre país o d'alguns dels seus aspectes: consumidors, beneficis del negoci del sexe...

Històries de vida

Prostitució a altres països

Gràfic 3: Tipus d'unitats informatives publicades

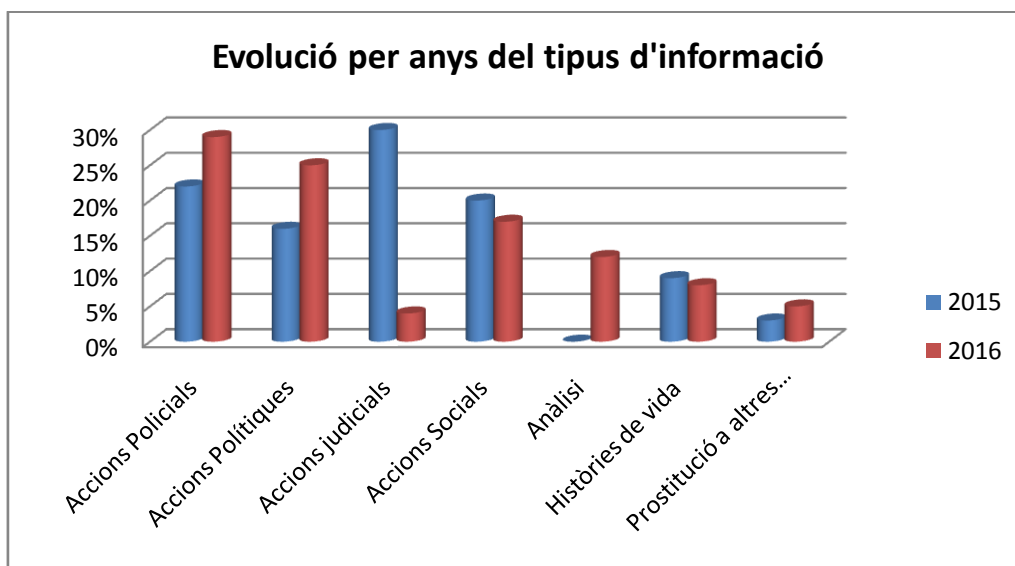

Aquelles informacions sobre accions policials i accions polítiques són les més nombroses.

Les informacions de la categoria d'anàlisi les considerem positives ja que aporten dades i testimonis que poden ajudar a la sensibilització i que ajuden a la reflexió d'aspectes tant diversos com l'educació dels menors i joves fins quines són les diverses circumstàncies entren joc perquè una dona acabi prenent la decisió de prostituir-se (en el cas de la prostitució voluntària, no forçada).

D'altra banda, sobre les poques informacions sobre accions judicials obtingudes, només un 4%. Aquesta dada sorprèn encara més si les comparem amb les del 2015.

Gràfic 4: Evolució per anys del tipus d'unitats informatives publicades

L'explicació la podem trobar en el fet que a l'any 2015 va sortir la sentència dels prostíbuls de Castelldefels: el Saratoga i Riviera. Aquest va ser un cas molt mediàtic que va omplir moltes pàgines de diaris. És a dir, es va fer un seguiment del cas. En canvi, és molt més difícil trobar informació sobre resolucions judicials en casos més habituals i comuns com el desmantellament de xarxes d'exploració sexual.

- **On surt la publicada la informació? Seccions i portades**

Seccions

El diaris tenen diversos noms per a anomenar la secció que normalment coneixem com a societat ("Coses de la vida", "Viure", "Tendències"...). El 44% de les unitats informatives sobre prostitució es publiquen en aquestes seccions. Corresponen bàsicament "accions policials", "accions judicials" i "accions socials", segons els tipus d'informació esmentats en l'apartat anterior, tot i que també podem trobar alguna informació sobre normatives municipals. També se situen en aquestes seccions aquelles unitats informatives que recullen "històries de vida".

Un 18% de les informacions es publiquen a les seccions directament relacionats amb les seccions de política (Nacional, España, Mundo...). En aquestes seccions es recullen les unitats informatives d'accions polítiques però també les d'anàlisi i prostitució a altres països i de tant en tant també accions policials, sobretot quan es tracta del desmantellament de xarxes d'exploració sexual, o d'accions judicials quan hi ha alguna sentència rellevant.

Les seccions que fan una divisió territorial i que tant engloben informacions polítiques com d'altre caràcter (Catalunya, Gran Barcelona, Ciutats,...) suposen el 24%. Així podem trobar des de operatius policials fins discussions polítiques. La gran majoria de

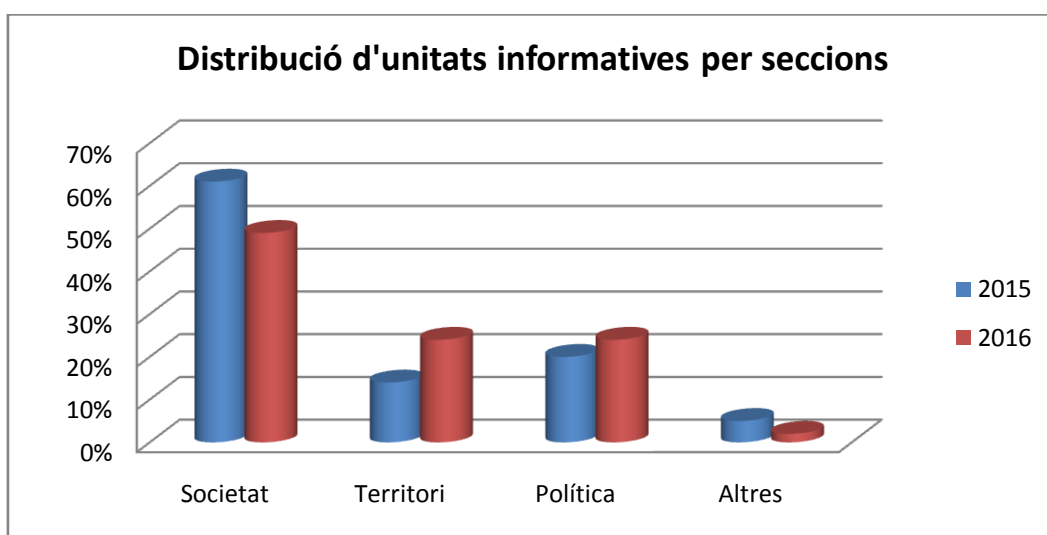
les informacions al voltant del pla regulador de la prostitució de l'Ajuntament de Barcelona es va publicar en aquestes seccions.

Cal destacar un grup d'informacions publicades els dies 29/03/2016, 30/03/2016 i 17/08/2016 al diari El Periódico de Catalunya a la secció "Tema del dia". Aquesta secció ocupa les primeres pàgines del diari i desenvolupa un tema destacat a la portada. Els temes que tracten poden ser de qualsevol caire: polític, social, cultural... Aquestes informacions suposen el 10%.

Seccions com la de cultura (Ara, 02/07/2016) i esports (El País, 02/08/2016) engloben la resta d'informacions, el 2%.

Amb petites diferències aquests percentatges són molt semblants als obtinguts de l'anàlisi del 2015.

Gràfic 5: Distribució d'unitats informatives per seccions

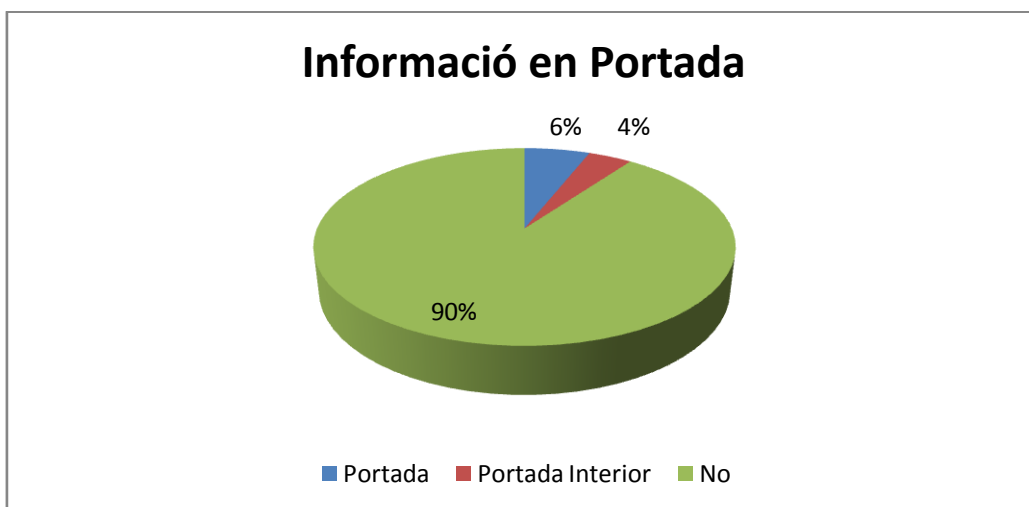

Les informacions d'El Periódico de Catalunya publicades a "Tema del dia" les hem sumades a la categoria de *societat* i *política*, segons el tipus d'informació de cadascuna d'elles.

Portades

Només un 6% de totes les informacions publicades es destaquen a la portada. Es tracta d'una notícia del diari ARA publicada al 12/05/2016; una del Punt Avui del 18/05/2016 i 3 d'El Periódico de Catalunya, publicades el 29 i 30 de març i el 17 d'agost. Les dues primeres tracten les polèmiques dels prostíbuls de Barcelona suscitada arrel d'unes queixes de veïns al mes de maig i la proliferació de locals a l'Alt Empordà i les conseqüències per a la comarca i les persones que hi viuen allà. Les portades d'El Periódico van dues d'elles de debat polític i social davant del pla de l'ajuntament i, la del mes d'agost, de la prostitució al vorals.

Gràfic 6 Informació en Portada

Un 4% de les unitats informatives es destaquen a la portada interior de secció, en els tots els casos la portada interior de la Secció Catalunya de El País. Les informacions van des d'una història de vida a queixes dels veïns.

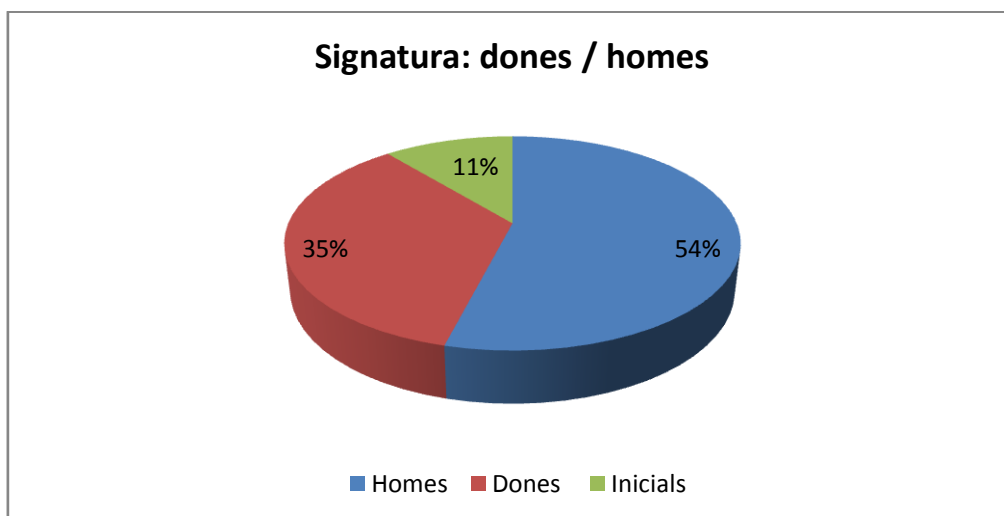
Aquests percentatges són pràcticament iguals als obtinguts al 2015 tot i que el caire de les informacions ha variat. Les destacades en l'any anterior feien referència sobretot a sentències judicials (cas Saratoga).

- **Qui signa la informació? Diferències entre homes i dones?**

La primera dada a destacar és que el **22 %** de les informacions publicades sobre prostitució no venen signades, o bé són informacions per "redacció" (19%) o directament són informacions d'agència (3%). A més, i contradient el que podríem pensar, tot i que la majoria de d'aquestes informacions corresponen a informacions amb una extensió breu, prop del 40% superen la mitja plana.

D'altra banda, hi ha més periodistes homes o periodistes dones cobrint aquest tipus d'informació?. Observem el següent gràfic:

Gràfic 7: Periodistes Dones / Periodistes Homes

Més de la meitat de les informacions (amb signatura) sobre prostitució, el 54%, han estat elaborades per homes. Les dones periodistes signen el 35%. Un 11% estan signades amb inicials que no hem pogut associar amb el nom sencer d'un o una periodista.

A l'hora d'informar no es veu que hi hagi diferències destacables pel fet del que el periodista sigui una dona o un home. Les diferències més evidents venen donades sobretot per la línia editorial del diari.

- **Com presenten els mitjans la prostitució? De quin tipus de prostitució parlen els mitjans: explotació sexual o prostitució voluntària?**

Majoritàriament les informacions sobre prostitució apareixen publicades quan hi ha un debat polític sobre el tema, alguna acció policial en contra de xarxes d'explotació sexual o accions judicials.

Si aquests agafen prou rellevància mediàtica es poden publicar altres tipus de informacions i reportatges que intentant analitzar de manera una mica més profundament el fenomen... malgrat que no és el més usual.

Tot i així, tal com hem vist en l'apartat anterior, aquestes informacions han estat durant el 2016 el 12% de totes les publicades. Corresponen o bé la publicació de llibres o la presentació d'informes sobre el fenomen de la prostitució. Cal destacar informacions que posen l'accent en el consumidor/ client (La Vanguardia, 20/02/201; ABC, 20/02/2016; El País, 24/12/2016); o, els proxenetes o noves formes de proxenetisme (El Periódico 17/08/2016; ABC 12/12/2016).

Prostitució forçada o voluntària

Més de la meitat de les unitats informatives publicades (53%) no distingeixen entre prostitució forçada i voluntària, sinó que parlen del fenomen en general sense especificar res. Acostumen a ser les notícies que parlen de les queixes del veïns per la l'augment de la prostitució al Raval o pels prostíbuls que hi ha en el mateix edifici que les seves vivendes.

També es troben en aquest grup la gran majoria de notícies incloses en la categoria de "Accions polítiques", que recullen les amb les normatives municipals, i, aquelles que parlen de "Prostitució a altres Països". Cal esmentar que de la lectura d'aquelles informacions que tractaven sobre el pla regulador de l'Ajuntament de Barcelona es podia sobreentendre que parlaven de prostitució voluntària però en cap moment la premsa ho ha especificat explícitament.

El 40% de les informacions parlen clarament de prostitució forçada. Són principalment, notícies que corresponen a la categoria abans esmentada de "Accions policials". Així, són informacions sobre operacions de la policia contra xarxes d'explotació sexual i tràfic de persones. I, clarament, utilitzen aquestes paraules para definir-les. També podem trobar alguna sentència judicial o mesures polítiques en contra de l'explotació així com alguna història de vida o algun reportatge més analític del fenomen.

Finalment, només el 7% de les informacions parlen clarament de prostitució voluntària. Corresponen sobretot a aquelles informacions que expliquen històries de vida o bé a aquelles notícies que tenen com a font directa una dona que exerceix la prostitució. També cal destacar 3 articles publicats a l'ABC, *El Mundo* i a *La Vanguardia* el 11/03/2016 en el que es fan ressò d'un Informe de Càritas que explica les causes i motius perquè ha crescut el nombre dones espanyoles en situació de prostitució.

Aquestes dades varien bastant respecte a les que van obtenir l'any passat.

Gràfic 8: Prostitució forçada/ Prostitució voluntària

Observem un traspàs de les notícies que especifiquen que parlen sobre prostitució voluntària al 2015 cap a les que no especifiquen res al 2016. Tal i com ja vam vaticinar a l'informe del 2015, el gran nombre d'unitats informatives que parlaven sobre prostitució voluntària es devia a un fet conjuntural: les notícies feien referència a una sentència que avalava els drets laborals de les dones que exerceixen la prostitució i l'aprovació d'una resolució de l'Ajuntament de Barcelona que pretenia regular la prostitució voluntària. Donats els resultats obtinguts al 2016, sembla complir-se el que apuntàvem a l'informe anterior.

D'altra banda, les informacions tampoc acostumen a distingir entre prostitució al carrer, a pisos o bordell... Es limiten a fer esment d'aquesta qüestió quan el fet informatiu així ho requereix, com per exemple quan la policia desarticula una xarxa d'explotació sexual que actuava a bordells o que tenia pisos...

Finalment, malgrat que implícitament queda clar que exercir la prostitució no és un delicte cap notícia o especifica amb claredat.

- **Com presenten a les dones que exerceixen la prostitució el mitjans?**

En el 100% de les unitats informatives que parlen de les accions policials, judicials i polítiques contra de xarxes d'explotació sexual, les dones en situació de prostitució són considerades com a víctimes. Així, en el text de la notícia trobem expressions que ho indiquen: des d'alliberar, forçar, obligar... fins a la mateixa paraula de víctima.

De la mateixa manera, aquelles informacions que parlen de la regularització de l'activitat de la prostitució les expressions que més trobem són les de treballadores del sexe o sexuals.

En aquelles que parlen de l'incivisme o la seguretat, no parlen tant de les dones que exerceixen la prostitució si no del fenomen de la prostitució, és a dir, les dones desapareixen de la informació.

Ara bé, només en el 11% de les unitats informatives elles, les dones, són les que prenen la paraula o protagonitzen conscientment una acció. En aquest grup ens trobem totes es històries de vida o bé aquelles que donen testimoni dins d'un reportatge més ampli sobre com han patit explotació sexual. És ressenyable la notícia publicada a *El Periódico* el 30/03/2016 són clarament les protagonistes actives de la informació: "*Les prostitutes insten a pactar jornada i espais on exercir*".

- **Com anomenen els mitjans les dones que exerceixen la prostitució?**

Depenen del tipus de notícia podem observar, seguint el mateix plantejament que els apartats anterior, diferents maneres de anomenar a les dones que exerceixen la prostitució.

Primer grup: (quan la notícia parla clarament de prostitució forçada):

- Víctimes
- Dones obligades a prostituir-se / dones obligades a practicar la prostitució
- Esclaves sexuals
- Dones explotades

- Persones obligades a exercir la prostitució
- Persones per a l'exploració sexual
- TEH amb finalitat d'exploració sexual, la menys utilitzada però que també apareix.

Segon grup: (quan la notícia parla clarament de prostitució voluntària)

- Dones que es dediquen a la prostitució
- Treballadores del sexe
- Dones que exerceixen la prostitució
- Treballadores

Tercer grup: (resta d'informacions)

- Prostitutes
- Meretrus
- Dones que exerceixen la prostitució

Ara bé, aquesta diferenciació de paraules per tipus de notícia no és estanca, és a dir, que en una mateixa notícia podem trobar paraules que aquí hem separat en diferents grups. Per exemple, en una informació sobre una operació policial sobre un xarxa d'exploració sexual, podem trobar com a sinònims dones víctimes i prostitutes.

Així, podem afirmar que la paraula més utilitzada és la de prostituta.

- **Com presenten i anomenen els mitjans als altres "protagonistes" del fenomen?**

A diferència de l'anàlisi del 2015, en el qual només vam obtenir que el 4% dels clients apareixen com a subjecte de la informació, les unitats informatives del 2016 on surt, com a mínim esmentat el client pugem al **16%**. És cert que igual que l'any passat, aquests surten quan s'està parlant de mesures que o bé s'apliquen o es podrien arribar a aplicar, com ara multar als clients, o bé perquè han protagonitzat un fet no relacionat directament amb ser usuari de prostitució. Però és significatiu, tal i com hem comentat en l'apartat anterior, el fet que s'hagin publicat notícies que parlen del consum del sexe per part dels homes a Espanya o al món, donant xifres i percentatges (La Vanguardia, 20/02/201; ABC, 20/02/2016; El País, 24/12/2016). Les paraules més utilitzades per anomenar-los són: clients i consumidors.

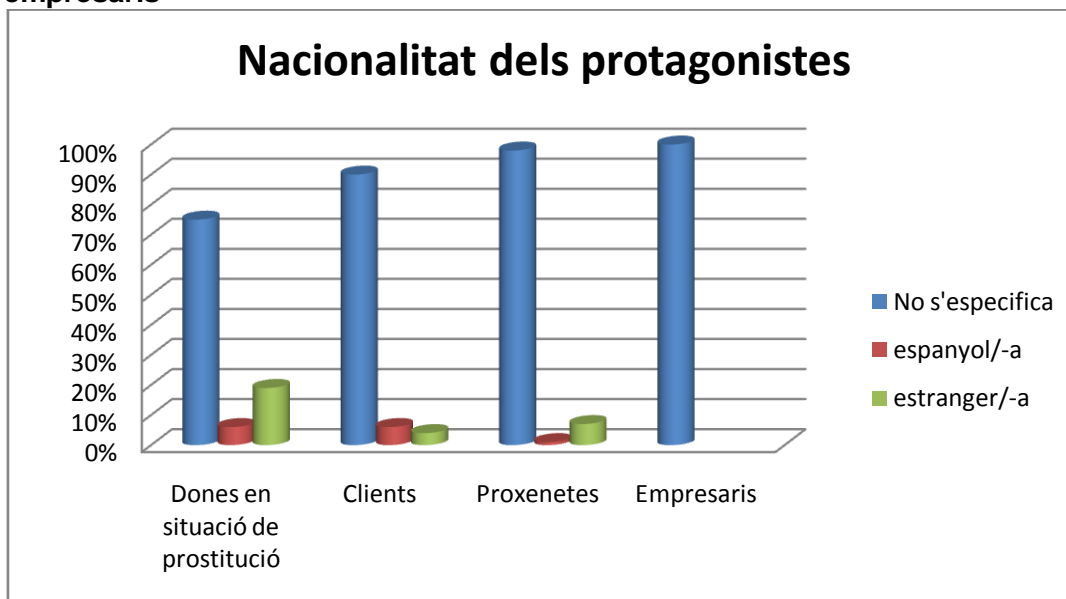
Proxenetes, explotadors i traficants, apareix com a subjecte de la informació en la majoria de notícies que narren les operacions policials contra xarxes i màfies. Normalment, s'acostuma a utilitzar com a sinònims aquestes paraules. Així, les que més sovint trobem són xarxa criminal, xarxa d'exploració sexual, grups dedicats a l'exploració sexual, explotadors i crim organitzat. Les unitats informatives en les que específicament parlen d'ells representen el 25%.

D'altra banda només hem trobat 1 notícia que aparegui el terme empresari o responsable d'un bordell o local. No s se'ls identifica com a proxenetes. La notícia publicada a l'ABC el 13/11/2016 tracta sobre el frau que els amos de bordells han fet a hisenda.

El fet migratori

En el 75% de les unitats informatives publicades durant el 2016 no especifiquen la nacionalitat de les dones que exerceixen la prostitució. Aquesta xifra puja al 90% en el cas dels clients i al 92% en el cas dels proxenetes. En l'única notícia que es menciona explícitament als empresaris, no es fa cap menció al seu origen.

Gràfic 9: Nacionalitat de dones en situació de prostitució, clients, proxenetes i empresaris

Ara bé, en el cas de les dones en situació de prostitució, quan aquesta dada es facilita majoritàriament es fa per dir que és estrangera, 2'5 cops de cada 4.

En canvi, donat el caràcter de les informacions on es parlen dels clients (de les quals ja hem parlat en els apartats anterior), aquest any es parlen més dels consumidors espanyols que no estrangers.

En el cas dels proxenetes només diuen que és espanyol 1 cop de cada 7.

2.4 Les fotografies

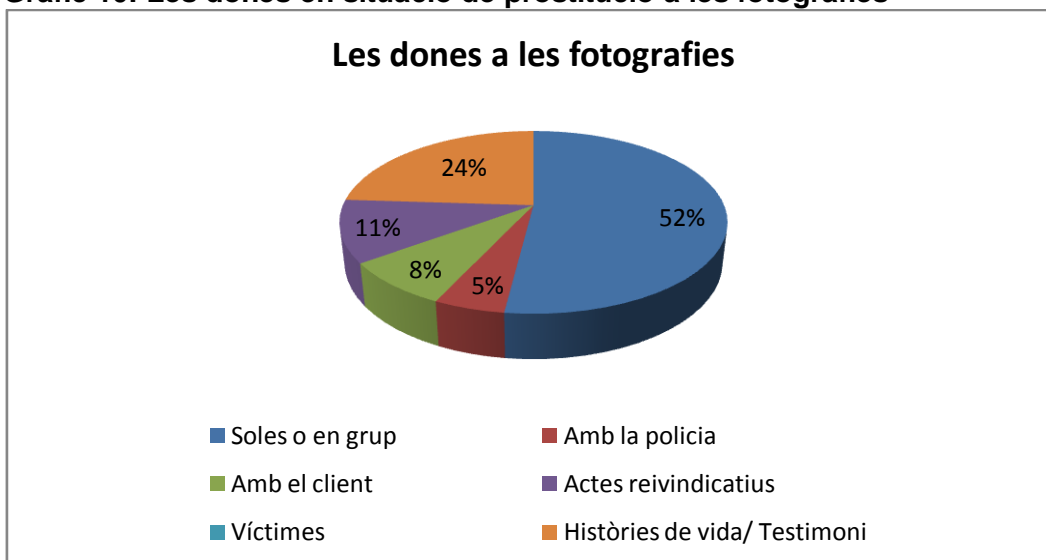
El 70% de les unitats informatives de la mostra van acompanyades per algun tipus de recurs gràfic, ja sigui una il·lustració, una infografia, o bé, en la majoria dels casos per una o més fotografies.

Del total de fotografies publicades (s'ha de tenir en compte que hi ha informacions que venen acompanyades per més d'un recurs gràfic) apareixen una o més persones que són identificades com a dones que exerceixen la prostitució en un 60%. Els clients apareixen en un 6% (tot i que només en un 1% apareixen sols, sense estar acompanyats d'una dona en situació de prostitució) i els proxenetes només, en la majoria dels casos detinguts i acompanyats de la policia, en el 3%.

Si ens fixem només en les fotografies on apareixen dones, un 24% dels casos aquestes dones estan donant testimoni voluntari o bé clarament és una informació del tipus "Història de via" i en un 11%, apareixen en actes reivindicatius com manifestacions.

Així, observem el següent gràfic:

Gràfic 10: Les dones en situació de prostitució a les fotografies

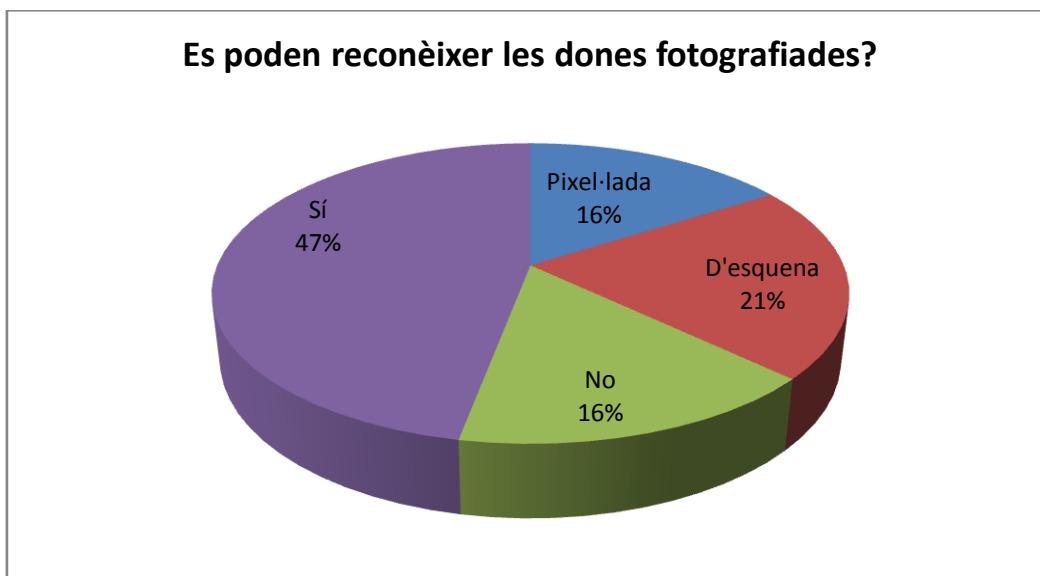
Cal destacar:

- No s'han publicat fotografies amb sexe explícit;
- No hi ha la típica foto d'una operació policial on es veuen les noies víctimes d'exploració sexual al costat de la policia. Així, Apareixen dones fotografiades i identificades com a víctimes;
- Pràcticament el 100% de les fotografies s'han fet al carrer o a les carreteres. No hi ha fotografies amb noies a l'interior dels prostíbuls.
- No podem saber l'edat de les dones fotografiades, així que no podem assegurar que no siguin menors d'edat

A més, al igual que l'any passat, es publiquen notícies ben documentades, per tant, amb un tractament informatiu correcte mentre els en tractament gràfic no està a la mateixa alçada. De la mateixa manera, sovint trobem notícies que entre el contingut informatiu i el gràfic no manifesta una correspondència. Per exemple, parlar de reaccions polítiques i posar les fotografies d'arxiu d'unes dones que poden ser prostitutes per com vam vestides... . Aquest exemple ho podem trobar pràcticament en tots els diaris analitzats.

- **Podem reconèixer i identificar a les persones que apareixen a les fotografies?**

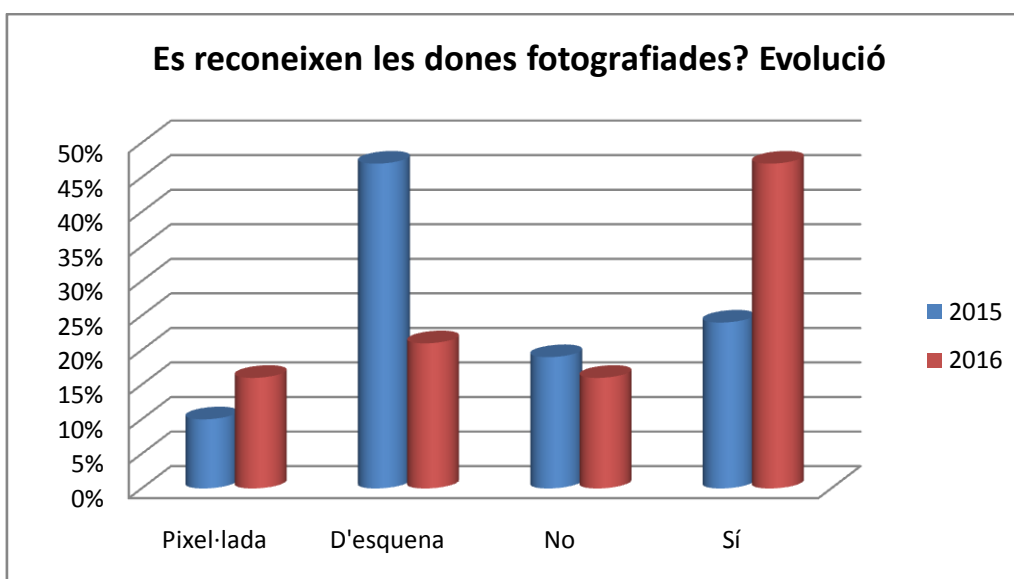
Gràfic 11: Es poden reconèixer les dones fotografiades?

El 47% de les fotografies on surten les dones, a aquestes se les pots clarament identificar. Només en un 16% dels casos, surten amb les cares pixel·lades.

Ara bé, 1/3 de les fotografies a les que podem reconèixer qui són les persones que surten, corresponen a fotografies de manifestacions o a dones que han donat testimoni de la seva experiència, o que expliquen a seva història, és a dir, són voluntàries.

Gràfic 12: Es poden reconèixer les dones fotografiades?. Evolució

El més significatiu és que han baixat considerablement les fotografies que agafen a les dones d'esquena per fotografies en els que obertament s'identifiquen. No considerem

molt rellevant aquest fet ja que, tot i que al prendre la fotografia d'esquena podem presumir un intent de salvaguardar la identitat de la fotografiada, la realitat és que es fàcilment identificable una dona vista per l'esquena.

Respecte, als clients, com ja hem comentat apareixen al juntament amb les dones en situació de prostitució i no se'ls pot reconèixer perquè pràcticament no se'ls veu. I, en la fotografia que surten sols, estan d'esquena.

Els proxenetes surten en el moment de la seva detenció per ser membres d'una xarxa d'explotació sexual i se'ls pots reconèixer en el 100% dels casos.

I finalment, no podem assegurar que les fotografies siguin o no robades. Podem intuir, sobretot a les fotos de carrer i dels vorals que són fotos robades, però no tenim elements per saber si el fotògraf va demanar permís o no. D'altra banda sí que podem observar que el 66% de les fotografies no porten signatures, més del doble que les publicades durant l'any 2015 (32%).

2.5 Les fonts

El primer que cal destacar és que 11% de les unitat informatives no utilitzen cap font si no comptem el propi mitjà i/o periodista com una d'elles.

És significatiu i sorprenent que les fonts més emprades siguin les persones expertes amb un 28% del total. Aquesta dada que dobla els resultats de l'any anterior, en el qual ja mostraven la nostra sorpresa, s'explica per la major proliferació d'unitats informatives del tipus "anàlisi" i "històries de vida" però també perquè es recorre a col·lectius, entitats i professionals en diferents àmbits quan sorgeixen conflictes com les queixes de veïns, o es parla de les màfies d'explotació sexual en el marc d'alguna operació policial.

Les següents fonts més utilitzades són les polítiques o institucionals amb el 28%, i les policials amb el 18%.

També és positiu que el 15%, 3 punt percentuals més que l'any passat, siguin les pròpies dones en situació de prostitució. D'aquestes, el 36% són dones explotades sexualment que donen testimoni; i, el 64% són dones que actualment estan exercint la prostitució i o bé expliquen el seu dia a dia o, són preguntades en el marc d'alguna informació més àmplia com les queixes dels veïns del Raval.

3. Els titulars

Titulars de les informacions analitzades segons mitjà i data

La Vanguardia

- Dures crítiques veïnals a Colau per la prostitució. 15/01/2016
- El 20% dels homes té sexe amb prostitutes: un 10% hi ha vist nenes. 20/02/2016
- Els prostíbuls de Mataró, amb data de caducitat. 26/02/2016
- La crisi econòmica empeny més dones espanyoles a la prostitució. 11/03/2016
- França s'afegeix a la penalització de la prostitució amb multes al client. 07/04/2016
- La llei sobre la prostitució a França causarà èxode de dones i proxenetes. 08/04/2016
- L'alegalitat frena solucions. 08/04/2016
- CiU adverteix de l'efecte crida de la prostitució. 09/04/2016
- L'assassí de prostitutes de Barcelona torna a estar lliure. 20/06/2016
- Infern al cementiri. 20/06/2016
- Deu detinguts per explotar dones com a esclaves en locals d'Oviedo. 10/07/2016
- Detingut un proxeneta al Prat. 13/08/2016
- Cinc dones, tancades en un pis de Girona, feien d'esclaves sexuals. 24/08/2016
- Investiguen un cas de prostitució amb menors tutelats. 13/11/2016
- Cau una xarxa de prostitució que captava menors a Facebook. 14/11/2016

El País

- Los secretos del juez. 02/04/2016
- Reducir la prostitución. 11/04/2016
- Rebelión contra el prostíbulo. 05/05/2016
- La Guardia Urbana reportó la actividad del prostíbulo. 05/05/2016
- Una madre traficada: "Quiero que todo el mundo conozca mi historia". 07/05/2016
- Las prostitutas de los Juegos Olímpicos. 02/08/2016
- Vecinos del Raval denuncian un aumento de drogas y prostitución. 27/08/2016
- Embarazada y en patera. 05/09/2016

Denunciadas mil prostitutas y clientes por la 'ley mordaza'. 27/09/2016

Ordenanzas municipales con distintos objetivos. 27/09/2016

21 detenidos por explotación sexual de mujeres en Málaga. 23/10/2016

Prostituidos en Vitoria cinco menores protegidos. 13/11/2016

Los puticlubs se llenan de veinteañeros. El País 24/12/2016

El Punt Avui

Contra la regulació de la prostitució. 19/03/2016

CiU assegura que Colau permet la prostitució. 09/04/2016

"No defensem la prostitució, sinó els drets de les dones". 15/05/2016

Denuncien desenes de prostíbuls il·legals en pisos de l'Eixample. (Portada)
18/05/2016

Polémica pels prostíbuls il·legals en pisos de l'Eixample. 18/05/2016

Detenen el cap d'una banda que explotava dones sexualment. 13/08/2016

Radiografia de la prostitució. 16/08/2016

Barcelona crearà una unitat al gener contra l'explotació sexual. 19/08/2016

El Mundo

Más españolas en la prostitución. 11/03/2016

Instan a BCN a reconsiderar la regulación de la prostitución. 19/03/2016

Patrullas contra la prostitución. 08/04/2016

De refugiadas a esclavas en clubes libaneses. 10/04/2016

Más prostitutas obligadas por sus parejas. 20/06/2016

Detenido un capo de la trata de mujeres. 13/08/2016

Las 62 'Mujeres en situación de prostitución becadas por Carmena... con 600€ para que dejen de hacer la calle. 02/10/2016

España, destino de turismo sexual. 13/10/2016

Prostitución de menores tutelados. 13/11/2016

Desmontan una red de trata de menores. 14/11/2016

El Periódico

4 alcaldesses demanen a Colau no regular la prostitució. 19/03/2016

BCN torna a revifar el debat de la prostitució. (portada) 29/03/2016

Onada de crítiques al pla de Colau per regular la prostitució voluntària. 29/03/2016

Com Barcelona es va convertir en el bordell del sud d'Europa. 29/03/2016

Operació voral. 29/03/2016

Carmena aplica el pla heretat de Botella per a les prostitutes. 29/03/2016

El PSC i CiU alerten Colau d'un efecte crida amb la prostitució. (portada) 30/03/2016

Temor a l'efecte crida del 'pla Colau' de prostitució. 30/03/2016

Putes i putades. 30/03/2016

Volem canvis reals. 30/03/2016

La família de Robador. 30/03/2016

Les prostitutes insten a pactar jornada i espais on exercir. 30/03/2016

Colau descarta encarar el conflicte de la prostitució sense consens. 31/03/2016

França castigarà amb una multa els clients de la prostitució. 7/04/2016

¿Multar el puter?. 17/04/2016

Precintat el prostíbul que va assenyalar una pancarta de veïns. 13/05/2016

El sexe de pagament torna als vorals. (portada) 17/08/2016

Les prostitutes tornen als vorals per la caiguda de la pressió policial. 17/08/2016

"Treballar en això, cada dia, et mata". 17/08/2016

Dones explotades. 17/08/2016

Una estratègia fallida contra la prostitució. 17/08/2016

Les esclaves de Madame Li. 24/08/2016

La justícia i les víctimes de l'explotació sexual. 22/08/2016

Front comú contra el client de la prostitució. 24/09/2016

Viatge al mític bordell Madame Petit. 1/10/2016

Un grup prostituïa menors via Facebook. 14/11/2016

Una senyoreta de 76. 24/11/2016

L'Ajuntament denuncia 15 'meublés' a Ciutat Vella. 28/11/2016

Alliberada una dona que feia d'esclava sexual. 4/12/2016

ARA

La Supreme Eiyé "controlava la comunitat nigeriana a Catalunya" 16/01/2016

Tres alcaldesses contra la prostitució 19/03/2016

Mercadeig de menors. 01/04/2016

El MWC i la prostitució. 27/02/2016

"El 95% dels clients de la Jonquera són francesos" 08/04/2016

"Té 10 anys i li he hagut d'explicar què és una prostituta". 05/05/2016

Prostitució: danys col·laterals. 12/05/2016

L'Alt Empordà: com cal gestionar l'impacte de la prostitució. 12/05/2016

Un horitzó d'igualtat sense prostitució. 19/05/2016

El meu cos és meu. 21/05/2016

L'esclavitud sexual té víctimes i culpables. 12/06/2016

La prostitució a la Bíblia: una visió positiva de l'ofici més antic. 20/07/2016

Prostitució ètica. 30/09/2016

ABC

Uno de cada cinco varones admiten en España que recurren a la prostitución.
20/02/2016

La crisis empuja a más mujeres españolas a ejercer la prostitución. 11/03/2016

Campaña contra Colau por querer regular la prostitución. 19/03/2016

La trata de personas se castigará en función del número de víctimas. 22/06/2016

Liberan a una mujer explotada sexualmente captada en internet. 17/08/2016

Detienen a un hombre por asfixiar a una prostituta. 25/08/2016

Detenidas la madre y la abuela de una niña de 9 años por prostituirla. 14/09/2016

"Loverboy": del altar al prostíbulo. 12/11/2016.

Los amos de los prostíbulos defraudan a Hacienda más de 200 millones de euros.
13/11/2016

Detenido por prostituir a menores tutelados por la Diputación de Álava. 13/11/2016

Un grupo prostituía a menores en Murcia captadas por Facebook. 14/11/2016

La Diputación de Álava supo desde abril de la red de prostitución. 15/11/2016.

4. Conclusions

El contingut. Les informacions sobre prostitució salten a la graella mediàtica sobre tot per dues raons: davant d'alguna operació policial contra les màfies i les xarxes d'explotació sexual; o davant d'alguna acció política com poden ser normatives municipals o, com ha succeït aquest any, les reaccions a l'aprovació a França d'un nou marc legal que multa als clients i les reaccions davant el pla de l'Ajuntament de Barcelona de regular-ne el seu exercici. Quan aquestes notícies tenen suficient repercussió acostumen a promoure la publicació d'altres informacions amb una anàlisi més profunda i, fins i tot, intenten sensibilitzar sobre el tema, com són les històries de vida i, reportatges sobre el funcionament de les màfies a nivell econòmic i/o la vulnerabilitat de les dones que són explotades per elles.

Aquest any els mitjans també s'han fet ressò d'informacions sobre el consum i els consumidors a Espanya de prostitució, és a dir, posaven el focus en el client, fet gens habitual. En total aquest grup d'unitats informatives no arriben al 4% de totes les publicades però creiem que es prou significatiu.

A més, de forma cíclica observem com s'obre el debat de la regularització o no de la prostitució. Normalment aquest articles surten després d'algun esdeveniment o iniciativa política, acostumen a ser articles d'opinió i venen signats per persones expertes.

Malgrat tot això, es troben a faltar reportatges que analitzin la prostitució com a fenomen global i complex; que s'expliqui el context social, polític, econòmic i cultural que la fa possible i mostri les relacions de poder i desigualtats de gènere entorn la prostitució: desigualtats econòmica homes-dones, educació afectivo-sexual, cosificació de les dones...

D'altra banda, encara podem llegir notícies, tot i que a la mostra no són majoritàries, que parlen dels problemes i el malestar dels veïns d'un barri (Ex. Raval) i que posen el focus en la prostitució, lligant així aquesta activitat amb la inseguretat i l'incivisme.

Les fonts. Sorpren l'ús majoritari de fonts expertes quan es parla de prostitució (28%), cosa que no succeeix en altres tipus d'informació com ara la violència vers les dones. També és cert que es pot tractar des de moltes vessants i ajuda a trobar professionals de diferents àmbits: educadors/es. Psicòlegs/es, entitats sense ànim de lucre, col·lectius a favor de l'abolició o a favor de la regularització...

I les dones en situació de prostitució han fet la funció de font informativa en un 15% de les notícies analitzades entre les que podem trobar testimonis de dones que han estat explotades sexualment però de forma majoritària, dones que encara avui exerceixen la prostitució i parlen sobre la seva experiència i es posicionen davant els diferents conflictes que hi ha a la ciutat i dels quals elles en són part afectada.

Les seccions. Pel que fa a les seccions principals on trobem les informacions sobre prostitució és a "Societat" i "Successos".

Prostitució voluntària o forçada. Quan es parla de xarxes o màfies d'exploració sexual queda ben clar que es tracta de prostitució forçada. En la resta d'informacions, aquesta diferència no es fa. Només en un 7% del casos es diu obertament que és prostitució voluntària. A més, queda palès implícitament, però rara vegada explícitament, que l'exercici de la prostitució no és un delictes.

Les fotografies. El 47% de les fotografies on surten les dones, a aquestes se les pots clarament identificar. Només en un 16% dels casos, surten amb la cara pixelada o de mig cos sense que se les pugui identificar.